

Návod k obsluze:

PRAKTISIX

VEB KAMERA – UND KINOWERKE DRESDEN, 1963

překlad (s pomocí internetových slovníků, třeba <https://www.deepl.com/translator>)

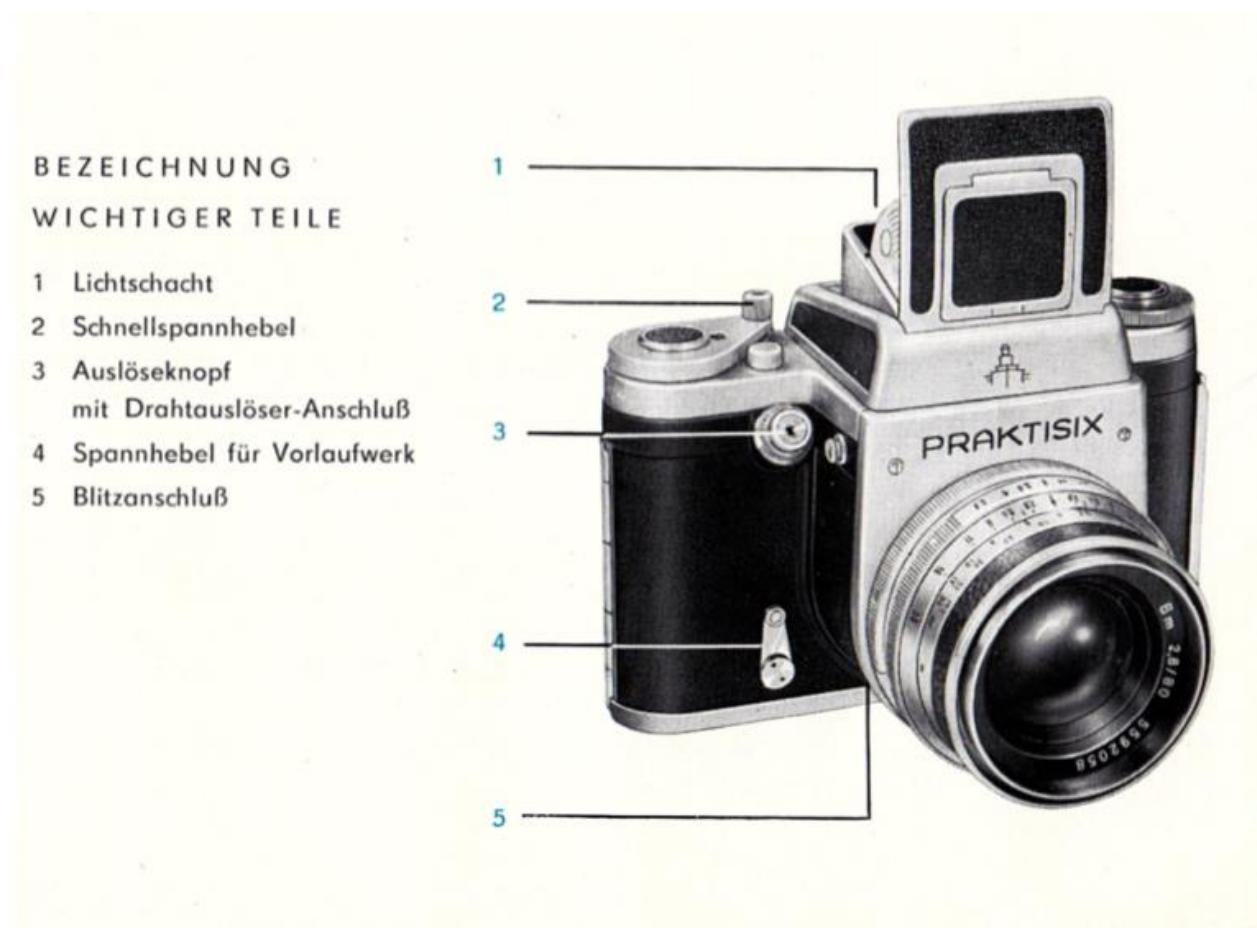
Luděk Ruffer lruffer@volny.cz

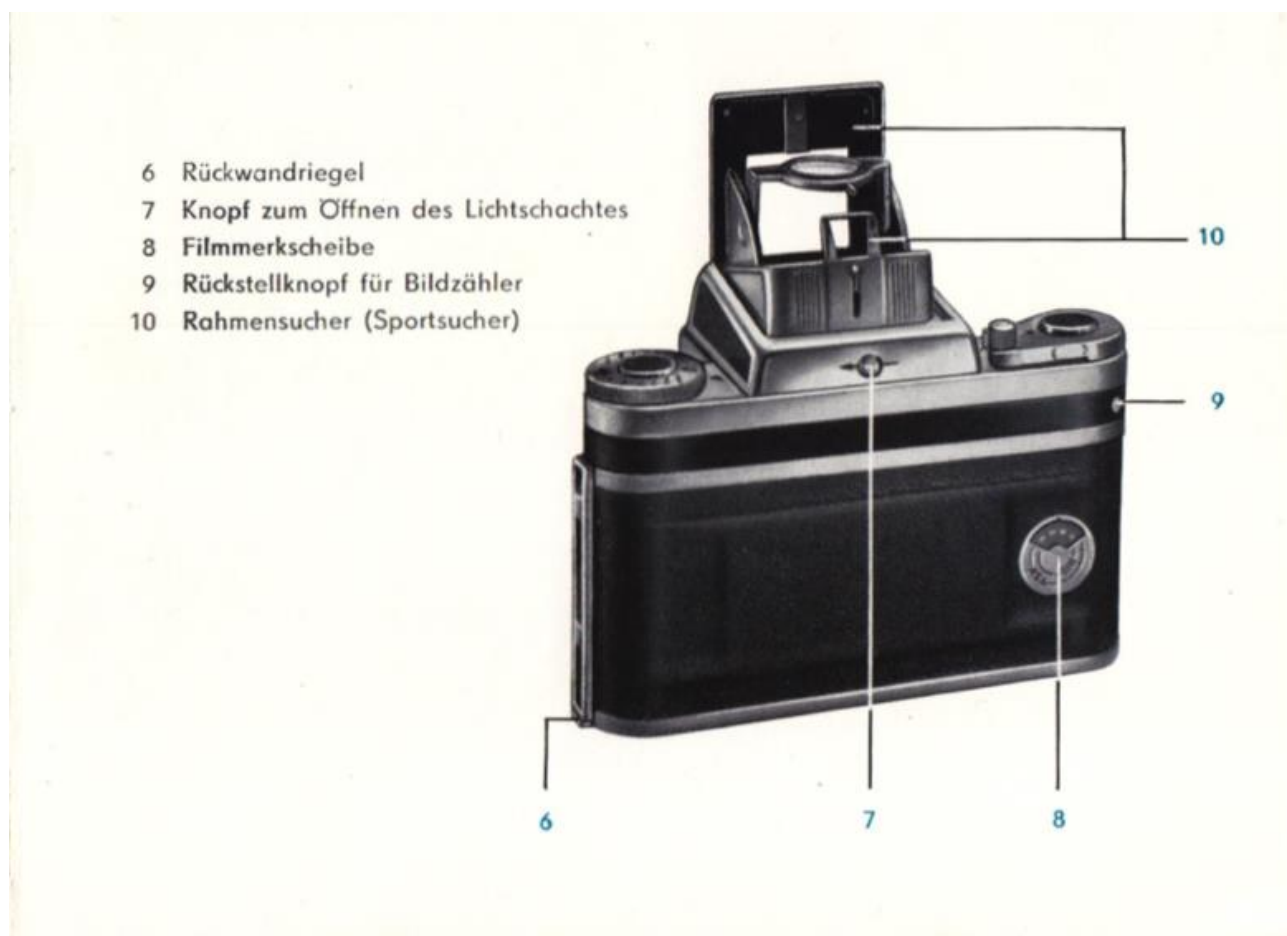
(Texty za zkratkou *ŇUF*: psané *kurzívou* jsou doplnění autora a v originálním návodě nejsou.)

OZNAČENÍ DŮLEŽITÝCH ČÁSTÍ

- 1 Světelná šachta
- 2 Páčka rychloposuvu filmu
- 3 Tlačítko spouště s připojením pro drátěnou spoušť
- 4 Natahovací páka samospouště
- 5 Zdířka pro připojení blesku

- 6 Zámek zadní stěny
- 7 Tlačítko pro otevření světelné šachty
- 8 Kotouč pro uložení citlivosti založeného filmu
- 9 Tlačítko pro resetování počítadla snímků
- 10 Průhledový hledáček (sportovní hledáček)

PRAKTISIX je jednooká zrcadlovka se štěrbinovou závěrkou pro formát obrazu 6 x 6 cm. Má všechny výhody moderních přesných kamer, jako:

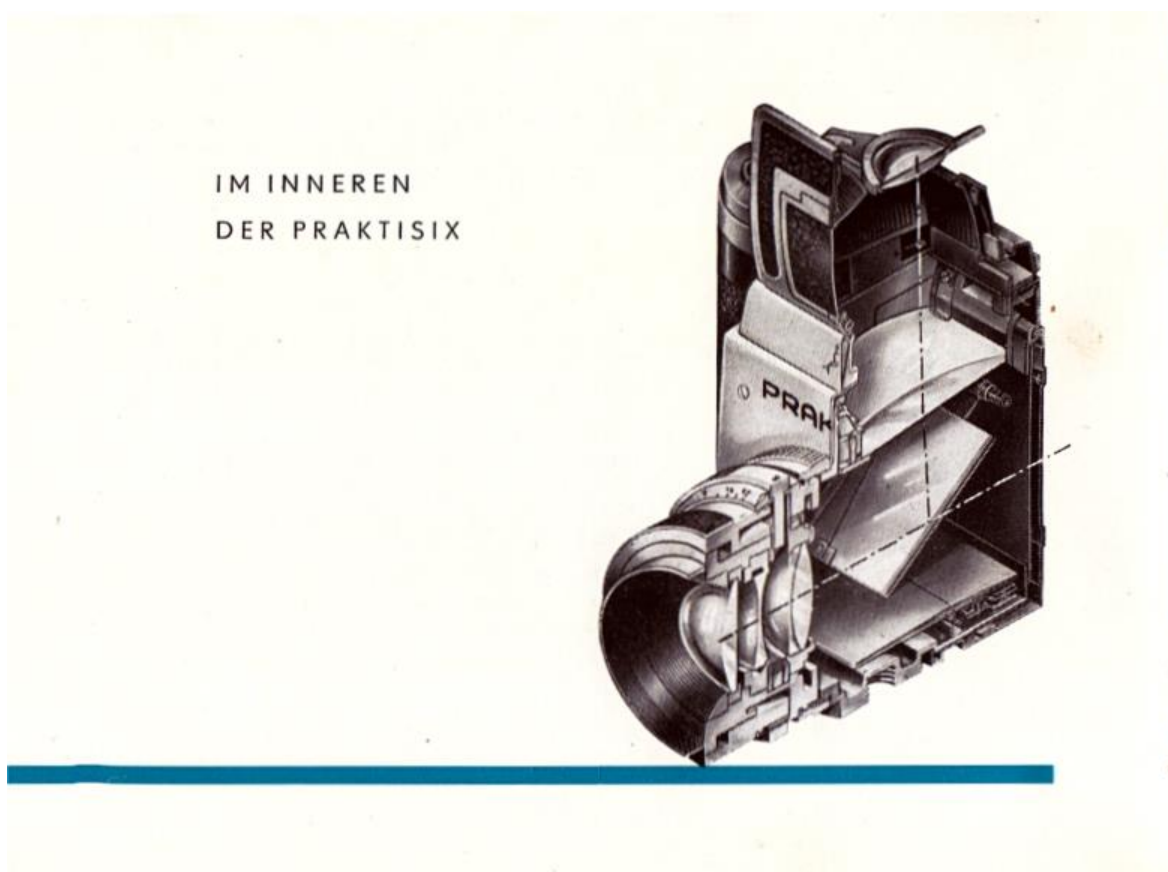
- automatická clona
- štěrbínová závěrka s expozičními časy od 1 s do 1/1000 s a nastavení B
- páka rychloposuvu filmu
- vyměnitelné prvky hledáčku
- výměnné matnicové čočky (matnice hledáčku)
- spojení natažení závěrky a transportu filmu
- zámek proti dvojité a prázdné expozici
- synchronizace (X-kontakt) pro zábleskové trubice a zábleskové lampy
- zabudovaná samospoušť
- výměnné objektivy

Zvláštní pozornost je třeba věnovat následujícím skutečnostem (stručný návod):

- 1 Vložte film do levého prostoru cívky.
- 2 Úplně odstraňte lepicí proužky, přetáhněte papírový pás přes obrazovou plošinu a vložte jej do delšího otvoru navíjecí cívky, jejíž pohonný otvor je nahoře.
- 3 Otočte jednou převíjecí páčku (2) až na doraz, a pak posunujte film kývavým pohybem páčky, dokud se značka vytištěná na papírovém pásu filmu (většinou šipky) neocitne naproti bílé tečce na obrazovém rámu přístroje. Přitom lehce tlačte na levou cívku, abyste zajistili pevné a rovnoměrné navíjení; nakonec vraťte převíjecí páčku do výchozí polohy.
- 4 Stiskněte tlačítko resetování (9) (v počítadle snímků (13) se objeví červená tečka).
- 5 Nastavte citlivost založeného filmu na kotouči (8) z vnitřní strany zadní stěny a zadní stěnu uzavřete.
- 6 Čtyřikrát exponujte (zmáčknout spoušť a přetočit film). Přitom otáčejte převíjecí pákou (2) bez přerušení až na doraz a pak ji nechte pomalu (přidržovat ji) vrátit se do výchozí polohy. (V počítadle snímků (13) se zobrazí číslo 1.)
- 7 Nastavte zaostření obrazu podle obrazu na matnici v hledáčku. Pro lepší posouzení použijte lupu.
- 8 Po 12. snímku (na počítadle snímků je vidět "E") ještě jednou exponujte a potom navinujte film kývavými pohyby převíjecí páky až pocítíte znatelné zmenšení odporu při jejích pohybech.

Kromě dodržení těchto bodů je nutné se pečlivě seznámit s pokyny uvedenými v návodu k obsluze.

Uvnitř Praktisixu

Povrchově pokovené zrcadlo odklání obraz vytvářený objektivem směrem k matnici. Po spuštění závěrky se zrcadlo vyklopí z optické dráhy, čímž se matnice zakryje a světelným paprskům se otevře cesta k závěrce a filmu. Jakmile zrcadlo dosáhne své nejvyšší polohy, otevře se závěrka pro expozici.

Vzhledem k tomu, že snímací objektiv je zároveň objektivem hledáčku, nedochází k paralaxe. Vše, co je vidět v hledáčku, se nevyhnutelně objeví na filmu, a to i při extrémně detailních záběrech. To umožňuje pracovat s objektivy různých ohniskových vzdáleností a mezikroužky pro detailní záběry bez dalšího speciálního vybavení hledáčku.

Zakládání filmu

Lze použít všechny typy komerčně dostupných svitkových filmů 120 pro 12 expozic 6 x 6 cm.

Odjistěte zadní stěnu (6) a otevřete fotoaparát.

Umístěte prázdnou cívku pro film do prostoru pro pravou cívku tak, aby se unašeč zachytil v jádru cívky. Trochu pootočte s cívkou, aby unašeč zaskočil do otvoru v cívce. Vložte plnou cívku filmu do prostoru pro levou cívku.

Začátek ochranného papíru musí ukazovat ve směru pohybu. Neoddělujte lepicí pásku od cívky a zcela ji neodstraňujte, dokud není film pevně usazen v prostoru pro cívku. Přetáhněte zaváděcí část papíru přes obrazové okénko (potištěnou stranou ven) a vložte jej do delšího otvoru navíjecí cívky.

Otočte jednou převíjecí páčku (2) až na doraz, a pak posunujte film kývavým pohybem páčky, dokud se značka vytištěná na papírovém pásu filmu (většinou šipky) neocitne naproti bílé tečce na obrazovém rámu přístroje. Nakonec vraťte převíjecí páčku do výchozí polohy. Abyste se vyhnuli chybám v krocích filmu, navíjejte film rovnoměrně a pevně. Proto mírným tlakem na plnou cívku brzděte odvíjení filmu.

Stiskněte tlačítko reset (9), počítadlo snímků (13) se vrátí do výchozí polohy. ***ŇUF: Toto je velmi důležité, protože fotoaparát posouvá film JEN podle počítadla, a když se počítadlo teď neresetuje nebude „sedět“ počítadlo s filmem a obrázky se mohou překrývat!!!!*** V počítadle snímků (13) se zobrazí červená tečka. Čtyřikrát exponujte (zmáčknout spoušť a přetočit film). V počítadle snímků se zobrazí číslo 1. ***ŇUF: Fotoaparát mění čísla snímků v počítadle při přetáčení (ne po expozici) a když je vidět v počítadle po přetočení číslo 1, JE FILM NASTAVENÝ NA EXPONOVÁNÍ PRVNÍHO OBRÁZKU!!!***

Při každém přetočení filmu se počítadlo snímků posune o jednu číslici. Po 12. expozici se zobrazí písmeno "E".

Rychlopřevíjecí páčkou pohybujte rovnoměrně bez přerušení až na doraz; pak ji nechte pomalu (přidržovat ji) vrátit se do výchozí polohy, neuvolňujte ji rychle.

Nastavení označení filmu

V zadní stěně fotoaparátu je zabudován disk pro označení citlivosti vloženého filmu (8). Před zavřením fotoaparátu jej nastavte zevnitř.

Zavřete zadní stěnu a zamkněte ji.

Světlík

Stiskněte tlačítko (7) na jeho krytu do strany ve směru šipky. Světelná šachta (1) vyskočí do polohy pro použití.

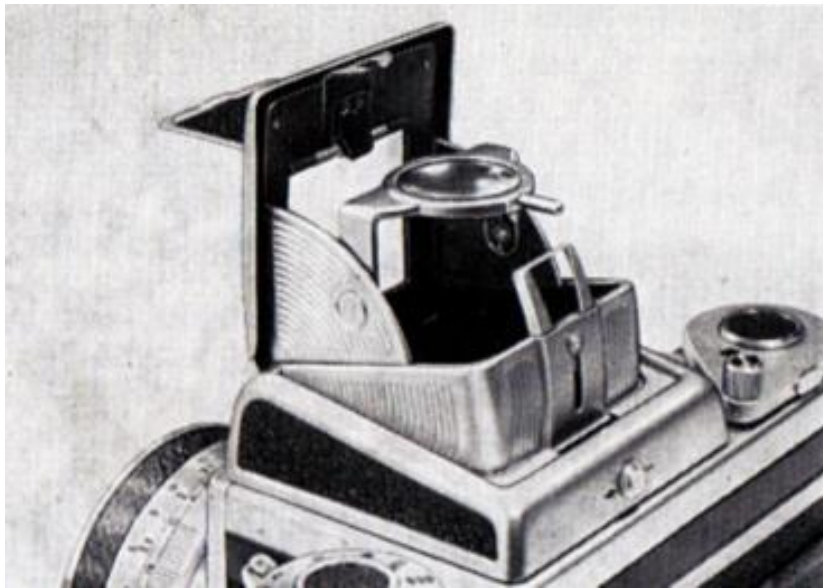
Nastavení lupy

Pro přesné zaostření a lepší posouzení obrazu v hledáčku vyklopte 4x zvětšující lupu (12) tak, aby byla rovnoběžná s čočkou obrazového pole (matnicí).

Sportovní hledáček

Vyklopte vnitřní část krytu světelné šachty z vnější strany. Vytáhněte průzor v zadní části světelné šachty.

Lehkým zatlačením na kryt světelné jímky ji zavřete.

Chcete-li světlík vyjmout, zatlačte ho dozadu a zvedněte ho nahoru.

Prisma nástavec (hranolový hledáček)

Světelnou šachtu lze nahradit hranolovým nástavcem pro zobrazení obrazu stranově správně ve směru snímání. Obraz se pak jeví jako bočně správný a přibližně čtyřikrát zvětšený. Lidé s vadou zraku mohou do pozorovacího otvoru vložit korekční čočky a pracovat bez brýlí.

Nasaďte nástavec hranolu na čtyři upevňovací šrouby krytu fotoaparátu shora při současném stisknutí obou bočních zajišťovacích knoflíků směrem dozadu. Uvolněte zajišťovací knoflíky, nástavec se zajistí na místě. Stejným způsobem je odejmete.

Zaostřování

Se sklopeným zrcátkem (tj. při natažené závěrce) otáčejte kroužkem pro nastavování vzdáleností (20) na objektivu, dokud se obraz na matnici nebude zdát ostrý.

Vzdálenost nebo zaostření lze nastavit také podle stupnice (19) na objektivu. V tomto případě slouží matnice pouze k výběru výřezu.

Rozsah hloubky ostrosti lze odečíst z nastavovacího kroužku. Vlevo a vpravo od červeného indexu jsou čísla clon. Rozsah hloubky ostrosti jsou metry proti nastavenému clonovému číslu.

Příklad:

Při nastavení na 5 m a cloně 8 se hloubka ostrosti pohybuje přibližně od 3,50 m do 10 m.

Při použití sportovního hledáčku předem nastavte zaostření podle obrazu matnici nebo nastavte odhadovanou či naměřenou vzdálenost na metrové stupnici kroužku pro nastavování vzdálenosti.

Hledáčková čočka s měřícím klínem (matnice se zaostřovacími klíny)

Tato matnice vytváří pomocí dvou klínů dva dílčí obrazy. Při otáčení zaostřovacího kroužku (20) se oba dílčí obrazy pohybují v protisměru. Pokud kontury obou dílčích obrazů přesně splývají, je správně zaostřeno. K tomuto účelu se nejlépe hodí hrany motivů kolmé na dělicí rovinu klínů.

Výměna matnicových čoček

Po vyjmutí hledáčku povolte šroubovákem šrouby tří přídržných pružin. Vyklopte pružiny do strany, zvedněte pojistný rámeček a vyklopte matnicovou čočku. Stejným způsobem vložte novou matnicovou čočku a dbejte na to, aby rovná strana byla směrem dolů (do fotoaparátu). K povšimnutí je, že Fresnelova čočka má proti ostatní matnicovým čočkám rozdílný přídržný úhel (není tolik klenutá nahoru) a pojistný rámeček.

Nastavování clony

Nastavte požadované clonové číslo vyryté na clonovém kroužku objektivu (17) proti červené indexní značce.

U objektivů s automatickou zaskakovací clonou a automatickou přitlačnou clonou zůstává při nastavení clonového čísla a ostření otvor objektivu plně otevřen. Teprve po stisknutí spouště se clona zavře na předem zvolenou hodnotu.

Závěrka

Štěrbinová závěrka umožňuje expoziční časy od 1 s do 1/1000 s a nastavení B (časová expozice libovolné délky). Pro expoziční časy delší než 1 s použijte speciální drátěnou spoušť s možností aretace.

Expoziční časy jsou odstupňovány tak, že jejich úprava o jednu hodnotu vede ke zdvojnásobení nebo zkrácení expozičního času na polovinu. Totéž platí pro odstupňování clony. Například pokud se expoziční čas zdvojnásobí, použijte se nejbližší menší otvor clony (tj. nejbližší větší clonové číslo), nebo naopak, má-li být dosaženo stejné expozice.

Nastavení doby osvitů

Otáčejte voličem času závěrky (11) v libovolném směru před nebo po natažení závěrky, dokud se požadovaný expoziční čas nenachází naproti značce červeného trojúhelníku.

Páčka rychloposuvu

Otočte páčku rychloposuvu až na doraz a vraťte ji do výchozí polohy. Tím se natáhne závěrka, současně se přetočí film, nastaví se clona na největší otvor, posune se počítadlo snímků a sklopením zrcadla se dráha světelných paprsků vychýlí k matnici.

Samospoušť

Samospoušť se natáhne otočením její natahovací páčky (4) asi o 90° a do chodu se uvede stisknutím spouště závěrky (3). Před tím je však nutno natáhnout závěrku. Doba běhu samospouště je přibližně 10 s. Pomocí samospouště lze spustit všechny expoziční časy.

Natahovací páčka samospouště zůstává ve své konečné poloze (natažená) pouze tehdy, když je natažena závěrka.

Zajištění spouště závěrky

Zajištění spouště závěrky se dosáhne otočením spodního rýhovaného kroužku (14) na spoušťovém tlačítku (3) proti směru hodinových ručiček až na doraz (červená tečka musí být nahoře). Neúmyslné spuštění závěrky je pak nemožné.

Otáčením rýhovaného kroužku zpět se spoušť závěrky opět uvolní.

Synchronizace blesku

Synchronizace elektronických zábleskových jednotek a zábleskových světel (vakuových blesků) se provádí pomocí X-kontaktu na spodní straně tubusu fotoaparátu vedle stativové matice (5).

Při použití elektronických blesků nastavte volič rychlosti závěrky (11) na expoziční čas označený symbolem blesku (⚡). Lze zvolit i delší expoziční časy, pro zábleskové žárovky s krátkým zábleskem nastavte expoziční čas 1/15 s, pro zábleskové žárovky s dlouhým zábleskem 1/8 s.

Určení clonového čísla:

Vydělte směrné číslo zdroje zábleskového světla vzdáleností objektivu (v metrech).

$$\text{Clonové číslo} = \frac{\text{Směrné číslo blesku}}{\text{Vzdálenost [m]}}$$

Vyjmutí filmu

Jednou otočte převíjecí páčku až na doraz, exponujte, a potom navinujte film kývavými pohyby převíjecí páky až pocítíte znatelné zmenšení odporu při jejích pohybech. Teprve potom otevřete zadní stěnu. Konec papírového pásu přelepte páskou a vyjměte cívku s exponovaným filmem. Film může být vyměněn za denního světla.

Výměna objektivu

Otočte kroužkem (15) upínacího bajonetu proti směru hodinových ručiček až na doraz, abyste uvolnili objektiv z fotoaparátu. Vyměňte objektiv. Při nasazování objektivu musí být červená značka na stupnici objektivu nahoře a šroub nebo kolík na vnitřní hraně objektivu musí zapadnout do vybrání v bajonetu objektivu na straně fotoaparátu (viz obr. - šipka). Při zajišťování utáhněte kroužkovou matici (15) ve směru hodinových ručiček.

Vyměnitelné objektivy

Standardní objektivy

Jena Bm	2,8/80 mm	ASB
Meyer Primotar E	2,8/80 mm	DB

Náhradní objektivy

Jena Flektogon	4/50 mm	ASB
Jena Flektogon	2,8/65 mm	ASB
Jena Bm	2,8/120 mm	ASB
Jena S	2,8/180 mm	ASB
Meyer Telemegor	4,5/300 mm	VB
Zrcadlový objektiv Jena	5,6/1000 mm	

ASB = Automatická zaskakovací clona; DB = tlaková clona; VB = předvolič clony

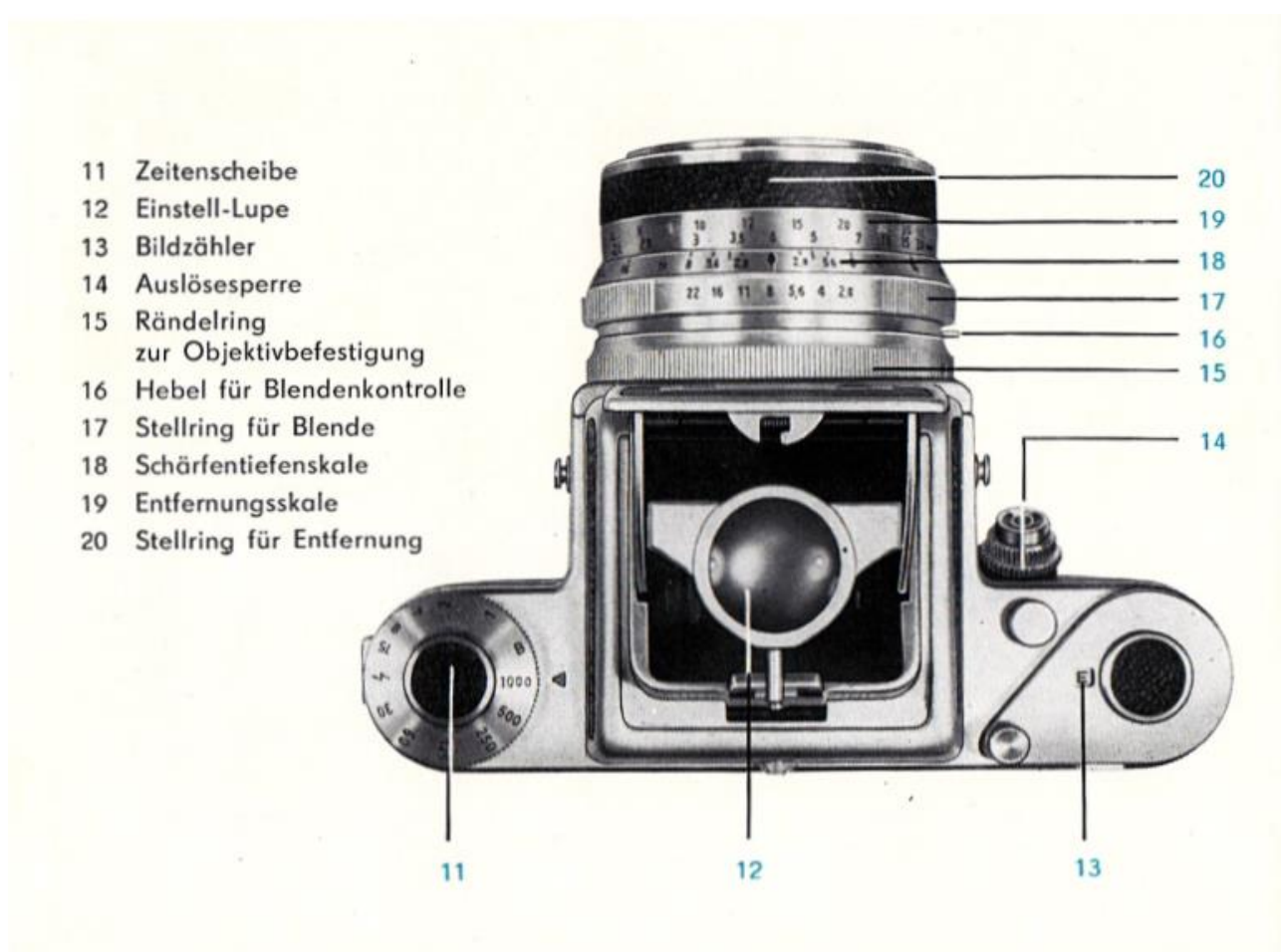
Standartní objektivy

Standardní objektiv Jena Bm je vybaven systémem ASB a objektiv Meyer Primotar E systémem DB. Mechanické fungování obou objektivů se liší.

Chcete-li zkontrolovat hloubku ostrosti na zaostřovacím displeji u objektivu Jena Bm, stiskněte a podržte páčku (16) na pravé straně objektivu.

U objektivu Meyer Primotar E je naopak nutné přepnout clonový kroužek z červeného na černý. Pokud je červená tečka naproti červené značce clony, je zapnuto automatické řízení clony, takže při stisknutí spouště je vždy nastavena největší clona. Pokud je černá tečka předního nastavovacího kroužku naproti značce clony, je možné pozorovat obraz na matnici při nastaveném clonovém čísle.

Pro dosažení co nejčistšího obrazu v hledáčku je zde nastavovací clona (odtud Primotar E), která má příznivější clonový poměr než 3,5. Při fotografování je však nastavená clona účinná automaticky.

- 11 Zeitenscheibe
- 12 Einstell-Lupe
- 13 Bildzähler
- 14 Auslösesperre
- 15 Rändelring zur Objektivbefestigung
- 16 Hebel für Blendenkontrolle
- 17 Stellring für Blende
- 18 Schärfentiefenskale
- 19 Entfernungsskale
- 20 Stellring für Entfernung

- 11 Kroužek pro nastavení osvitových časů
- 12 Zaostřovací lupa
- 13 Počítadlo snímků
- 14 Zámek závěrky
- 15 Rýhovaný kroužek pro upevnění objektivu
- 16 Páčka pro zaclonění při kontrole hloubky ostrosti
- 17 Kroužek pro nastavování clony
- 18 Stupnice hloubky ostrosti
- 19 Stupnice vzdálenosti
- 20 Kroužek pro nastavování vzdáleností (zaostření)

Náhradní objektivy

Nastavení objektivů bez automatické clony (např. Telemegor 4,5/300 mm s předvolitenou clonou, VB). Stiskněte nastavovací kroužek umístěný přímo za stupnicí clony směrem dozadu a natočte ho tak, aby zaskočil v poloze, kdy se nachází nastavovací značka proti zvolenému clonovému číslu. Tím je i u těchto objektivů dána možnost zaostřovat při plném otevření clony. Po zaostření, bezprostředně před snímkem se clonovým kroužkem otočí až na nastavený doraz a tím se zacloní.

U doplňkových objektivů s ASB stiskněte páčku (16) stejným způsobem jako u standardních objektivů popsaných výše, abyste vyhodnotili hloubku ostrosti při nastavené cloně. Po uvolnění se clona otevře na největší otvor.

Pro práci s objektivy s delší ohniskovou vzdáleností lze páčku ovládání clony ve fotoaparátu vyklopit z běžné pracovní polohy směrem ke skříni přístroje, protože může rušivě zasahovat do optické dráhy. Za tímto účelem sejměte objektiv a otočte páčku, která je viditelná na levé straně tubusu fotoaparátu, pouze tak daleko, aby se při natažené závěrce nedotýkala těla fotoaparátu. Při použití objektivů s ASB a DB je nutno páčku vrátit zpět do pracovní polohy.

Příslušenství pro snímky zblízka

Sada mezikroužků se speciálním distančním kroužkem a dvojitou drátovou spouští

Sada kuličkových mezikroužků (přes kuličky ovládají clonu objektivu automaticky)

Měchové zařízení pro snímky zblízka

5 speciálních hledáčkových čoček (matnic)

Lupový hledáček

Speciální přitlačná deska pro používání deskového fotografického materiálu

Speciální návod k použití – Příslušenství k fotografování zblízka – je přiložen k příslušenství.

Žádáme vás, abyste dodržovali všechny pokyny uvedené v této příručce. Nesprávné zacházení s přístrojem může způsobit poškození, na jehož opravu se nevztahuje naše záruka.

Vzhledem k dalšímu vývoji přístroje může dojít k drobným odchylkám od této publikace.

VEB KAMERA – UND KINOWERKE DRESDEN

VEB KAMERA- UND KINOWERKE DRESDEN

III 19-2 Jt 903/63 40 10025